

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și strălămate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și **ADMINISTRATIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admîn-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă ștrul 20 fil
 Manuscrisurile nu se în-
 napolază.

Cumpăna sortii.

Arad, 12 Iunie.

Orice s'ar spune, prin războiul acesta grandios se prepară un nou viitor pentru toate națiunile....

Harta Europei, pe care un dogmatism ortodox a dezvoltat-o cu energia secolilor și care, prin marile ei lipsuri de coeziune, a fost un veșnic auto-dă-fé al neamurilor, începe să se lămurească, — hotare, smălțuite cu rugina barbariei dispar, și prealuminos se arată cu perspectivele-i fantastice viitorul. Bine înțeles, până în momentul prezent nu se poate vorbi cu siguranță despre liniile cronice ale topografiei, căci războiul curge și evenimentele corectează tot ce par trăsături definitive, — Europa are înfățișarea unei schițe, pe care o alcătuiește cu cutezanța inovatorului mâna creatoare, dar din care lipsește contururile definitive și retușarea în culori.

Din schiță însă putem vedea, că tabloul va fi grandios, o operă de civilizație zămislită prin vărsarea de sânge cea mai barbară, — dar progresul a cerut tributul de sacrificiu întotdeauna și războaiele, purtate pentru idealul superior al naționalismului, au fost totdeauna cele mai clare manifestații de jertfă ale omeniei. Dogmaticii și îndeosebi acei ce caută în orice manifestație colectivă tendințele de stăpânire ale autocrației, — neagă dela început că războiul actual ar fi pecetluit cu simbolul idealismului.

Ei spun, începând dela Boutroux până la Franz v. Liszt, că războiul este un eveniment pur capitalist, pe care puțin îl influențează

sentimentalismul naționalist și care, în ultima analiză, nu poate avea alt scop decât a preconiza ideile reacționare ale capitalului și a încerca, a desvolta și a răspândi conjucturile agrare și mercantile ale națiunilor.

Principiul acesta bazat pe ideia parlamentarismului, care scoate definitiv din mâinile autocrației firul conducerii, — este comentat cu pasiune de acei ce nu vor să recunoască titlul de existență al aspirațiilor naționaliste, nu poate sta ca o judecată definitivă a războiului, căci în contra principiului materialist mai este unul altul, care se învederează din ce în ce, în dimensiuni uriașe: *principiul libertății și naționalismului în viața de stat.*

Războiul actual a încetat să fie războiu capitalist. La început părea a fi într'adevăr o ciocnire a intereselor capitaliste. Capitalul francez, angajat nu numai în Rusia ci și în Balcani, a trebuit să secondeze și să parieze toate manifestațiile capitalului englez. Lupta a pornit împotriva capitalului german, pentru apărarea intereselor mercantile ale capitalelor străine.

— și erau glasuri, cari pretindeau că regatul sârbesc și cel belgian sunt victimele capitalismului războiului.

Ceeace a pornit la început ca o manifestație pur materialistă, în decursul alor zece luni a devenit o grandioasă manifestație a intelectului. Astăzi în lupta mondială, idealul capitalist este absolut supus idealului național și țelul fiecărei politici de stat este de a-și asigura existența mai mult morală decât materială. Războiul pare a concretiza definitiv luptele de rassă, a asigura viitorul fiecărui popor conform energiei sale etice, a înainta

cu pași gigantici problemele nerezolvite încă și a pune în cumpăna sorței surplusul, dar și minoralul fiecărei națiuni.

Cumpăna sorței.

Empiricii lui Hegel și electicii lui Stuart Mill, dar nici teoreticianii lui Bentham, nu au vrut să recunoască niciodată, că istoria o prepară oamenii și că istoria face oameni. Istoria burgheză dela dogmatismul sec al lui Mommsen până la intuiția prodigioasă a lui Lamprecht, bagateliza idealul naționalist. Marele sepulcor al frondeurismului intelectual: Marx, ducea și mai departe rostul fiecărui războiu, numindu-l un reflex al dominației agrare, prin urmare o tendință de conservare a tradiției autocrate.

Savanții secolului nostru divagau în constatări și ridiculizau principiul naționalist, și iată, chiar războiul arată, că nimic mai de sine stătător, mai bogat în consecințe, mai puternic în manifestație ca naționalismul adevărat.

Popoarele culte și națiunile mari, în tendința lor de naționalizare unesc emblemele progresului cu ale culturii, prin urmare, la aceste lupte pentru naționalism nu este o politică de egocentrism minuscul în prepotență și neiertător, crud și brutal față cu celelalte naționalisme, în lupta popoarelor mari există o unitate: ele vor să asocieze elemente prețioase și prin un discernământ prețios să desrădăcineze elementele ieftine.

În cumpăna sorței cade prin urmare nu numai greutatea evenimentului, ci întreg viitorul al unei națiuni. Lupta aceasta este o luptă între cuțit și sare, o luptă de existență, pentru viață și moarte.

Imnul patriotic.

Intrarea în acțiune a Italiei a readus pe tapet importanța acelor imnuri zise patriotice, în aceste momente de supremă uitare de sine, când sufletul fiecărui se confundă cu sufletul acelei figuri alegorice ce reprezintă patria și când în fiecare individ — particică infimă în acel conglomerat de oameni plămădit în același sânge — bate monotonic ritmică a aceleiaș înaripate avânturi spre idealul întrezărit la fel de toți ochii celor cari formează acelaș popor.

Frumusețea acestor inimi patriotice numai în asemenea momente mari se poate înțelege.

În timp de pace, când pe la hotare nu bate nici un vânt neprielnic, cântecele patriotice par ridicole și enervante chiar. Valsurile și romanțele de actualitate au mai multă căutare decât cea mai puternică frază muzicală dintr'o simfonie de Beethoven sau Berlioz. În asemenea timpuri, cântecele patriotice nu-și găsesc rațiunea de existență decât în școlile primare sau pe la festivitățile școlare.

În timpuri turbure însă, muzica își schimbă și ea fața ca orice medalie. În timpuri turbure când poporul se frământă și bănuielele asupra zilei de mâne nu pot fi încă concretizate în toate inimile despotice, când sufletul poporului trebuie ținut vecinic la un nivel ridicat și când

strămoșeștile virtuți trebuie reinviate deoptrivă în toate inimile dela mic la mare, dela tânăr la bătrân și după o veche expresie românească „dela opincă până la vlădică” în aceste vremuri, zicem, cântecele populare își recapătă locul lor de onoare și isgonind toate romanțele și valsurile la modă răsună numai ele, pe tot cuprinsul locuit de aceia cari formează un popor de acelaș sânge, și cu aceleași aspirațiuni în viitor.

În luna August a anului trecut, în luna când s'a deslăntuit marea dramă europeană, cântecele patriotice și-au făcut pentru prima-oară apariția lor triumfală pe străzile și piețele marilor capitale europene. La Paris „Marsillieza”, la Berlin „Wacht am Rhein”, la Londra „Good save the king”, la Viena „Gott erhalte”, la Petrograd „Boje Tara Krainic” și așa mai departe prin toate celelalte orașe și pe toată întinderea acestor popoare invrăjbite imnurile și cântecele patriotice au răsunat aplaudat, ca și o operă de Gounod sau de Wagner.

La Paris mai ales „Marsillieza” interzisă să fie cântată pe străzi și în aer liber, când a răsunat liberă după atâția ani, a electrizat până la delir populația dornică de revanșa așteptată de 40 de ani și mai bine.

Astăzi a venit și vântul Italiei. De multă

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 2 coroane

Aci, teoriile umaniste nu pot avea alt rost, decât să înfrumusețeze și să accelereze procesul din urmă, dar ar fi imoralitate să deplângi căderea principiului individualist și distrugerea câtorva monumente de excepțională frumusețe, tot atunci, când în cumpăna sorței este aruncată toată greutatea ființei ori a ne-ființei.

Caracteristica lui I. Brătianu*).

De D. A. Sturdza.

Mare și nepătrunsă-i taina morții; dar cununa vieții și-a asigurat-o numai acela, care a fost până la moarte credincios poruncilor lui Dumnezeu. *Plinirea poruncilor lui Dumnezeu* însă este după cum zice Apostolul Pavel *dragostea, cea din inimă curată, dragostea cea din conștiință tare, dragostea din credință nefățarnică.*

Pe această temelie largă și solidă și pe această temelie creștinească — Ion Brătianu a clădit frumosul și mărețul edificiu al vieții sale.

Din inima cea mai curată, din conștiința cea mai tare, din credința cea mai nefățarnică au pornit faptele lui, inspirate, animate, pătrunse de o dragoste aprinsă și nestrămutată care nu s'a desmintit niciodată.

Această dragoste l'a înzestrat cu două mari și neprețuite calități, greu de întâlnit în același om: blândețea și energia, cari amândouă au dat acestui mare bărbat puterea lui fermecătoare și irezistibilă.

Această dragoste l'a înarmat cu ochiul cel ager, care-i desfășura într-o clipeală inima și cugetările altora și-l făcea să pătrundă cele viitoare cu o siguranță, care este dată numai celor aleși ai lui Dumnezeu.

Această dragoste a făurit într'insul acea bună credință, care se așează temelnic numai în inima și cugetarea celor curății de orice egoism, de orice interes personal.

Din această dragoste a pornit acea simplitate cu totul antică, acea modestie rară, acea repulsiune de orice fast și onoruri, care caracterizează pe acest mare bărbat al neamului românesc.

Această dragoste l'a însuflețit în întreg traiul

* Ilustrat tată al actualului prim-ministru al României, d. I. C. Brătianu.

vreme „Innul lui Garibaldi” nu mai răsunase cu atata entuziasm ca de data asta.

Inmurile patriotice însă, nu pier niciodată, și trec și ele ca orice lucru omenesc prin pericole critice, când poporul le uită și desprețuiesc pentru banalitatea lor de a fi îmbătrânit vecinic aceleași.

Astăzi când Italia cântă:

„Si scopron le tombe si levano morti
I martiri nostri son tutti risorti”,

populația întreagă pare a vedea cu adevărat deschizându-se mormintele și înviind toți morții și martirii cari și-au dat viața pentru patrie.

Câțiva ani în urmă însă, cine s'ar fi simțit mișcat de aceste fraze bombastice desprins par'că dintr-o melodramă proastă pe care n'o mai joacă nici trupele de a treia mână din provincie.

Toate aceste probează, că innul patriotic trăiește nu prin sine însuși, fiindcă unele din ele sunt de cea mai inferioară calitate muzicală, ci prin evenimentele zilei care în precipitarea lor ajung să le pompeze viața nouă tocmai atunci când s'ar fi crezut stinse și uitate pentru totdeauna.

Importanța inului patriotic constă dar în spontaneitatea cu care este impus de evenimente și de grandiozitatea pe care i-o dă mulțimea de oameni a căror voce când întonează un asemenea imn, depășește orice perfecție de execuție și se confundă cu însăși vocea sângelui care este cea mai exactă și cea mai orchestrală pentru orice partitură ce i-ar fi dată să descifreze.

Koh-y-noor.

lui pământesc, l'a condus în îndeplinirea datoriilor sale, îl face un model vrednic de urmat în cercul intim al vieții de familie, ca și în acțiunea cea întinsă a vieții publice.

Această dragoste l'a alipit de geniul neamului românesc, căruia Ion Brătianu i-a închinat întreaga muncă a vieții sale, căruia el i-a fost neclintit credincios din tinerețe până la bătrânețe și până la mormânt.

Această dragoste l'a ridicat, ca să devie conducătorul necontestat de nimeni al poporului românesc, când sunase ora faptelor mari și decizive...
Iată ce zicea el în 1857:

„Voim ca Românul să se restabileze în înșiși ochii săi ca om și să se întroneze într-o drepțură, ca să poată trăi după legile naturii sale dezvoltându-se, perfecționându-se și împlinindu-și misiunea sa în societate, cu toată gloria și virtutea de care este capabil.

Voim să aibă o patrie, unde toți să aibă aceleași datorii și o parte întreagă și de o potrivă la viața națională, o familie, de vor merita-o prin iubirea și moralitatea lor, o proprietate, de vor voi să muncească. Voim ca fiecare să fie stăpân pe roadele muncii sale, fără a putea să ia un paiu măcar trântorii omenirii.

Voim ca România să fie în solidaritate cu ceilalți populi ce vor tinde cel puțin spre dreptate, solidaritate și frație.

Iată, în scurt, ce voim și ce credem pentru România. Cât pentru mijloace, nu voim altele decât acelea ce ne-a dat Dumnezeu ca să ne putem mântui, ori de câte ori vom voi, cu deplinătate, și cari sunt mîntea, inima și, când trebuința va cere, să întrebuițăm și noi, ca toate națiile, și sacrificiile naționale”.

Toți știm că atunci, când se apropiase ora deciziunilor celor mari, când era vorba pentru națiunea română de a fi ori de a nu fi, Ion Brătianu a fost acela care a înfrânt toate rezistențele, care a isbutit ca întreg poporul să ia acel avânt energetic și plin de entuziasm, care a dat rezultatele cele mai strălucite în toate direcțiunile.

Toți știm că el a fost acela care oprl pe Rusia să treacă fără voia și consimțământul nostru peste fruntariile noastre și care obținut din mâinile împăratului Alexandru II acel tratat memorabil, după secolii cel dintâi act de neațărnare al țării.

Toți știm însă, că tot el a scris acea deviză neperitoare a lui și a neamului nostru: *tot prin noi, iar nu dar dela alții.*

Toți știm, că el a fost din capul locului acela care a avut încrederea cea mai nemărginită în vitejia și valoarea ostașilor români. Toți știm activitatea cea extraordinară desvoltată de Ion Brătianu în timpul marelui războiu al independenței. Toți știm câtă îngrijire el a pus, ca armata noastră să poată trece Dunărea, să poată fi aprovizionată cu toate cele de nevoie, munițiune și hrană. Toți știm cum el era atunci peste tot locul, îmbărbătând pe toți, aprinzând flacăra dragostei, salutând coloanele cari treceau la luptă, mângâind pe cei loviți de pierderea vre-unui ostaș iubit, strângând mâna tărănilor cari duceau întăriri trupești celor ce purtau drapelul românesc din izbândă în izbândă. Energia, îngrijirea, atitudinea lui au contribuit mult la victoriile noastre românești. Armata o știe și numele lui Ion Brătianu va rămâne înscris cu litere de aur în anele noastre militare.

Când a sosit momentul solemn al congresului din Berlin, Ion Brătianu, cu ilustrul său confrate Mihai Kogălniceanu, făcu acea falnică întâia intrare a României în mijlocul Congresului, când amândoi se înfățișară, nu ca unii ce cerșetoresc ceva, ci cu fruntea sus, ca trimișii regelui Carol, care scăpase de mare pericol o mare împărăție și care reclama dreptate și păzirea cu sfințenie a unui tratat. Acea demnă și energică intrare în sinul Congresului a pus temelia respectului și încrederii Europei în noul stat român.

După ce România a intrat în concertul statelor europene, a început pentru Ion Brătianu o nouă și imensă activitate în toate direcțiunile vieții poporului român, pentru a întări pozițiunea dobândită și a asigura mersul progresiv al patriei. Aci s'au vădit comorile cunoștințelor lui.

Mult era de făcut în această țară, rău sgduiută de o soartă grea. Precum clădirile noastre căzute în ruine, asemenea și vechile așezăminte naționale dispăruse. Pretutindenea, trândăvia și trufia, invidia și iubirea de argint și de sine stricase moravurile cele bune, și ca buruienile ieșiră și se lătiră multe și nenumărate rele, cari trebuiau stărpite. Și pe acest tărâm, Ion Brătianu a depus o mare și constantă stăruință.

Tare, foarte tare a încheat acest mare bărbat întreaga viață a statului și a poporului: încât toate încercările de a deslega aceea ce el a legat zadarnice vor rămâne.

Astăzi, când ducem în ultimul lor locaș scumpele rămășițe ale lui Ion Brătianu, nu este unul singur, din Dunăre până în vârful Carpaților, care să nu zică cu Apostolul Pavel:

„Tu ești omul lui Dumnezeu. Tu ai urmat dreptatea, bunacredința, credința, dragostea, răbdarea, blândețea. Tu ai luptat lupta cea bună a credinței. Tu ai apucat viața de veci, la care acum chemat ești. Tu ai mărturisit mărturisirea cea mai bună înaintea a multor mărturii”.

Nu este o singură suflare românească, care, luându-și ultimul adio, de aproape ori de departe, nu va zice din fundul inimii:

„Moartea ne-a despărțit de tine, dar nimic nu ne poate depărta de sufletul tău. Tu ești după secolii, cel dintâi care te-ai încrezut pe deplin în virtutea poporului din care ai ieșit. Tu ești, după secolii, cel dintâi care ai servit neamul românesc până la moarte și cu adevărată și nesmintită credință și prostage.

După secolii de groaznice suferințe, tu, cel întâi ai însuflețit poporul românesc. Erou al neamului nostru ești, căci în toată viața ta, de dimineată până în seară ai urmărit necontentit același lucru, îndeplinirea tuturor datorilor tale. Erou al neamului nostru! Tu ai fost și vei rămâne în vece expresiunea cea mai pură a geniului românesc”.

Iar noi cari suntem aci, voi fiii și fiicele lui, noi amici și conlucrători ai lui, și cei cari simțim de o potrivă cu dânsul pășind cu inima sfășiată de durere spre a da acestui mare și nemuritor bărbat ultima sărutare, să depunem jurământ mare și strașnic, că sfințe vor fi pentru noi și urmașii noștri munca și strădanile lui, că vom rămâne credincioși până la moarte dragostei și credinței lui, că vom transmite urmașilor noștri această dragoste și această credință ca cel mai scump odor al fericirii și siguranței neamului românesc, că vom lucra în curățenie și putere ca să desvoltăm și să întărim ceea ce el ne-a lăsat ca moștenire. Atunci ne vom îndeplini datoria nu numai către patrie și națiune, nu numai către sufletul lui, ci vom aduce singura mângâiere ce putem oferi aceleia care i-a fost consoarta iubită și devotată a vieții, căci ea va vedea că eternizăm memoria lui Ion Brătianu din neam în neam.

(Din Scrierile și cuvântările lui I. Brătianu).

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

— Conferință ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898. —

(Urmare) (10)

Apropierea și atacul flotei urmă în general în spiritul ordinului de zi a lui Persano, care pe scurt cuprinde următoarele dispozițiuni:

„Mâne la 18, flota va înainta la atac asupra insulei Lissa, ca s'o ia. Pentru asigurare contra flotei austriace „Esploratore” va încrușișă între Punta della Planca și St. Andrea, „Stella d'Italia” între St. Andrea și Pelagosa. Flotila de sub comanda căpitanului Sandri, se va găsi în zori de zi între insulele Spalmadori, pentru a tăia cablul telegrafic dintre Lissa și Lesina și a împiedeca să vină din Lesina susținere, sau corespondența la Lissa.

Primul grup al corăbiilor cuirasate (Contreadmiral Vacca) va ataca portul dela Comisa. Fregatele de lemn de sub comanda viceadmiralului Albini vor bombarda portul dela Maneggio, și îndată ce vor fi adus bateriile la tăcere, voi face o debarcare.

Secundul grup al corăbiilor cuirasate, sub comanda lui Persano, va ataca portul St. Giorgio din partea de vest, iar grupul al treilea sub comanda căpitanului Ribotti din partea de est.

Când „Esploratore” va descoperi pe inamic, va da roată împrejurul insulei Lissa, cu semnalul la top (jumătatea catargului) începând dela portul St. Giorgio. În acest caz ambele grupuri, ce atacă St. Giorgio, se vor retrage din bătaia tunului dela Lissa și se vor desfășura în linie de bătaie dinaintea canalului dela Lesina; flota necuirasată (fregatele de lemn) se va eșelona în spatele gru-

purilor de mai sus, formând linia a 2-a. Grupul cuirasatelor, ce atacă Comisa, se va ține în rezervă pentru a lua flota inamică între două focuri"....

Această ultimă dispozițiune, precum și detașarea celor două incrucișătoare „Esploratore” și „Stella d'Italia” denotă până la evidență, că Persano se aștepta cu siguranță, că atacul Lissei va provoca escadra lui Tegetthoff a ieși din Fasana. Din această cauză și dorea el să pună mâna pe Lissa cât mai repede posibil, pentru-ca în urmă să poată face față flotei inamice — cu toate forțele sale, a căror superioritate numerică dela început, va mai fi sporită și prin acest trofeu (insula Lissa). Intenție, sau dorință excelentă!

Capitanul de fregată Sandri nu se putu achita de misiunea sa d'a tăia dimineața cablul dintre Lissa și Lesina, ci abia mai târziu după prânz.

Grupul sau divizia cuirasată Ribotti, care avea să atace dinspre est portul St. Giorgio, luă drumul pe dinaintea Comisiei d'alungul coastei de sud și de est a insulei, în loc să-și ia locul convenit la nord lângă divizia comandantului de căpetenie. Indată ce dânsa, după ea imediat și grupul lui Albini, trecură promontorul (limba) de nord a insulei, se încinse un foc înverșunat între bateriile dela Comisa și corăbiile italiene, în care luptă se angajă repede și grupul lui Vacca. Acesta dispuse ca corabia „Principe di Carignano” și „Castelfidardo” să atace bateria Magnaremi, iar „Ancona” bateria de pe dealul Perlici.

Ajunzând corăbiile pe la ora 11^{1/2} la bătaia tunului de baterii, acestea deschiseră focul. Corăbiile răspuseră cu vicioșie, dar fără efect, deși ele deteră tunurilor lor cea mai mare elevațiune, scoțând roatele dinapoi ale rapertelor (afetelor) lor. Ghiulele austriace cădeau aproape de corăbii, aveau și lovituri, dar fără a cauza avarii mari. Ribotti, care cu cele 4 curiasate luase poziție la nord-vest de bateria Magnaremi, deschise focul asupra feței ei din dreapta, care conținea și magazia de pulbere. Bateria răspunse la început numai cu cele 4 piese de pe această latură, iar mai târziu, locotenentul Gogl, voină a concentra asupra inamicului tot focul bateriei sale, dispuse repede a se întoarce în această parte și tunurile feței din stânga și să tragă peste parapetul magaziei. Surprins de întărirea neașteptată a focului, inamicul schimbă poziția. În acest moment sosiră și corăbiile de lemn ale lui Albini, luară poziție contra capitalei și feței stângi a bateriei și deschiseră focul, la care se asociază îndată și cuirasatele lui Vacca. Bateria Magnaremi, cuprinsă un timp oarecare din toate părțile de către aceste corăbii, susținu admirabil lupta inegală, servind tunurile sale cu perseverență și sânge rece în ploaia de obuze inamice, fără a slăbi cătuș de puțin îngrijirea d'a ochi bine ținta. Indată-ce una sau alta dintre fregatele diviziei de lemn se apropia de baia dela Comisa, intră repede în luptă și sergentul-major Wystavel cu tunurile sale de pe dealul Perlici și le și trimise vre-o patru lovituri bune la copertă.

(Va urma).

„Román katonák.”

Sub acest titlu ziarul „A Nap” (6 Iunie) publică din condeiul corespondentului său pe câmpul de războiu Gézú Herczeg, un articol pe care îl redăm în întregime:

„În Polonia rusească, pe țărmul Piliței, am întâlnit soldați români. Luni îndelungate au stat de strajă soldații români ardeleni pe țărmii păduroși ai Piliței; regimente, a căror majoritate e românească. Și-au împlinit datoria cu credință și cinste, și acum când cu ofensiva din Galiția-vestică a progresat și linia din Polonia-rusească, soldații români iarăș au fost cei dintâi, mergând înainte cu hotărâre eroică și bravură.

E caracteristică și, în situația actuală, deosebit de interesantă poezia scurtă, pe care a scris-o infanteristul Alexandru Nicola, din regimentul 31 de infanterie. Generalul Kóvess comandantul de divizie a pus la dispoziția corespondentului de război al ziarului „A Nap” această poezie românească, pentru a o publica și a dovedi cu ea multe lucruri.

— Putem fi mândri de soldații români — a zis generalul. *Sunt eroi cu toții, și oameni bravi, foarte bravi.* E interesant, că fiecare din ei are ceva înclinări artistice, sau poetice. E o plăcere să le citești scrisorile, cari sunt colorate, pline de căldură și aproape poetice.

Despoaie coaja arborilor, o lustruesc și o folosesc pentru scris. Peste iarnă își construiau tunice de lemn și în timpul îndelungat și inactiv al luptei de poziții cântau cântece românești cari de cari mai frumoase și mai jalnice, dansând după melodie.

Când Rușii au aflat că în trupele din fața lor sunt Români, și-au schimbat și ei trupele cu Români de ai lor, cari au strigat în românește la ai noștri să treacă dincolo și să se predea. Efectul a fost tocmai contrar. Adeseori s'a întâmplat că Românii din tabăra Rușilor auzind vorbind românește pe ai noștri treceau peste noapte la noi și se predau. Poezia e scrisă de un soldat român, unul dintre eroii români, decorat în mai multe rânduri. Cele patru strofe ale infanteristului Alexandru Nicola sunt următoarele (le traducem verbal din ungurește. — Red.):

*Să fim cu toții viteji!
Mâna lui Dumnezeu care ne-a creiat
Oricum ne aruncă soarta,
Se întinde oerotitoare peste noi.*

*Dumnezeu e sfânt și bun
El apără și susține pe cel bun
Iată pământul cel bogat și larg
E vechiul pământ al părinților noștri.*

*Rugați pe Dumnezeu îndurat
Să aperse îndelung pe regele nostru bătrân
Fericire să înflorescă aici
Pământul acesta e leagănul pe care îl iubim.*

*Să răsune de trei ori ura.
Acum și totdeauna
Rusul nu va fi stăpân aici
În patria noastră,
Peste acestes glii sfinte.*

Astfel cântă soldatul român cu credință și însuflețire, astfel simțeste iubirea față de acest pământ pentru care știu să moară, cu zimbet pe buze".... („U.”)

O aniversare.

Al cincizecilea an de maturitate la gimnaziul român din Brașov.

Incheierea examenului de maturitate, care a avut loc Mercuri la gimnaziul nostru din Brașov, a adus abiturienților gimnaziului și micii asistente, prezentă la acest act școlar, o surprindere, pe care nu ne este permis s'o trecem cu vederea.

Directorul liceului nostru, d. Virgil Onițiu, adresându-se bacalaureaților, le-a evocat în memorie, că *acest an este al 50-lea în care se face la liceul din Brașov bacalaureatul*, un moment, fără îndoială, de-o deosebită importanță în rodnicia și vasta activitate educativă desfășurată de acest așezământ cultural pentru luminarea numeroaselor generațiuni, cari s'au perândat în decurs de 50 ani în aceste școli.

În următoarele redăm în liniiamente generale, după „G. Tr.”, mersul ideilor desfășurate în discursul dlui director în legătură cu această aniversare rară:

Era în vara anului 1866.

Tunul bubuia la hotarele monarhiei, cum bubuie și astăzi. Țara era în toțul războiului cu Prusia. Și 'n această atmosferă de războiu, în ziua de 14 (26) lunie a aceluia an, Românii din Brașov au avut o zi mare de bucurie și de sărbătoare culturală și națională.

Venise însuș marele arhieru Andreiu Șaguna, ca să le vestească și cu graiul viu bucuria mare: că gimnaziului nostru, „Șionului românesc” din Brașov, complectat la 8 clase, i s'a acordat dreptul de publicitate, i s'a dat dreptul să țină examene de maturitate și să libereze testimonii de maturitate.

Nemuritorul Andreiu a prezidat și condus atunci primul examen de maturitate la gimnaziul nostru, la care se prezentară 10 candidați, din

cari numai unul singur mai este în viață: D. Teodor Nica; iar din comisia de examinare de atunci avem fericirea de-a vedea chiar act asistând în această sală pe unul rămas în viață: pe d. avocat Ioan Lengeru.

Am ținut să vă reamintesc aceste momente solemne din istoria școlilor noastre, pentru ca să nu treacă — în toțul de războiu al zilelor de azi — nepomenit faptul, că acest an școlar este al 50-lea, în care se face examen de maturitate la gimnaziul nostru.

Amintirea și reînvierea acestor momente mari din trecutul năzuințelor noastre spre mai bine trebuie să se facă, nu atât pentru rostul efemer al unei cifre jubulare, ci mai ales pentru rostul educativ și fortificator ce îl au. Primul examen de maturitate la gimnaziul nostru a fost încununarea unor stăruințe îndelungate și încordate în urmărirea unui ideal: idealul culturii noastre naționale. A pomeni de primul examen de maturitate de acum 50 de ani la gimn. nostru înseamnă, a serba triumful unui ideal și înseamnă a vă întări pentru lupta vieții, care vă așteaptă pe d-voastră, maturizanții de azi.

Ur mare bărbat al nostru zice, că fiecare neam are morminte, cari în ceasurile de cum-până ale vieții noastre se deschid, când morții învie și ne sar în ajutor, ca să putem birui. Dar aceste morminte se deschid numai pentru cei ce le știu și se apropie cu evlavie de ele, numai pentru acei cari nu uită pe cei ce au pus temelie existenței noastre de azi.

Continuând mai departe d. director zice: *Ari cetii în zilele trecute exclamațiunea plină de încredere și de mândrie a unui scriitor german, care vizitase tranșeele germane din fronturile de luptă: „Noi trebuie să învingem”, zicea el, „căci la spatele fiecărui ostaș german stă Kant, stă Schiller, Fichte, Bismarck și toți morții noștri mari; ei sunt pretutindeni în tranșeele noastre, ei ne încoardă mușchii, ne oțlesc sufletele și ne ageresc ochii, ei luptă alături cu noi” — iată dar, că a păstra pomenirea faptelor vrednice din trecut, înseamnă a ne întări, înseamnă a ne asigura ajutoare neprețuite în luptele vieții.*

Totodată pomenirea aceasta ne înalță sufletele spre cultul idealilor, fără de cari — orice s'ar zice de cei preocupați vecinic de traiul zilnic al existenței materiale — viața noastră ar fi o orbecare în întunec; fără de ideale ne-am asemăna cu o corabie fără busolă și fără lumina farului îndreptător și mântuitor....

Încălziți-vă și întăriți-vă inimile din faptele vrednice ale strămoșilor. Plecați pe marea vieții cu ideale în sufletele voastre, ca să nu rătăciți și să nu pierdeți calea cea dreaptă și pentruca să poată profita dela voi patria, neamul și biserică, ai căror fii sunteți.

Dumnezeu să vă ajute!

Discursul dlui director Onițiu a produs în auditoriu o profundă impresiune.

Serbarea zilei de 10 Mai dela școala comercială română din Ianina (Grecia).

— Corespondență particulară a „Românului”. —

Ianina, 11 (24) Malu.

Serbarea zilei de 10 Malu, a avut loc în sala școlii comerciale române din localitate.

Ca întotdeauna prea inimosul Vasile Diamandi, directorul școlii comerciale române, a ținut cu totdeauna ca anul acesta serbarea zilei de 10 Malu, să-l dea și o mai mare însemnătate de cum se făcea în trecut.

Pe lângă d. consul D. A. Mincu și colonia aromânească de aici, d. director a invitat la serbare prin organele sale pe toți Aromânii aflători aici în Ianina, fără a face excepție și de rătăciiții noștri frați, cari și ei s'au grăbit a ne onora cu prezența lor. A fost așa mult public, că pe lângă sala care era arhiplină s'au deschis și cele patru clase, unde s'au umplut, iar restul publicului ce nu mai încăpea, a fost nevoit să asculte din curtea școlii.

Serbarea s'a deschis cu „Imnul regal român” și cu „Imnul regal grecesc”, executat de corul școlii comerciale, iar după aceea urcă tribuna sălei d. director V. Diamandi și rostește un prea înflăcărat discurs ocazional. Oratorul prin verva-i cunoscută și auzită, era

adeseori întrerupt de aplauzele publicului. După discurs, la intervale, pentru distracția publicului, s'au recitat poezii românești și grecești, recitate de elevii școlii comerciale și de elevii școlii primare, iar corul școlii comerciale condus de valorosul și harnicul maestru d. Gh. Kiriazi a executat deasemenea mai multe cântece foarte plăcute. Deasemenea și orchestra școlii condusă tot de d. maestru Gh. Kiriazi, a executat mai multe dueturi și române.

Atât elevii școlii comerciale cât și ai școlii primare, au executat așa de minunat dansurile „Banul Mărăcine” și „Hora rândunelelor” încât publicul nu mai înceta cu aplauzele. Această reușită a dansurilor se datorește prea harnicei instituitoare dna E. N. Sdrula.

S'a jucat deasemenea tot de elevii școlii comerciale piesa „Doctorul fără voie”, care a avut o reușită splendidă.

E locul aci să amintesc pe bravul și deșteptul elev din clasa a IV-a comercială *Costa Nibi*, care la piesă a jucat rolul lemnarului, care s'a făcut doctor fără voie, unde și-a îndeplinit rolul lui de un adevărat artist; publicul nu mai înceta cu aplauzele, când dânsul își juca rolul. Și ceilalți elevi ai școlii comerciale, cari au avut roluri în piesă, iarăș au fost la înălțimea lor.

Reușita piesei, se datorește dlui director *V. Diamandi* și simpaticului pedagog *M. Belibași*, cari au preparat pe elevi la piesă.

Publicul aromănesc și frații noștri rătăciți, au rămas foarte mulțumiți și foarte încântați de piesa jucată în dialect.

Serbarea a luat sfârșit la orele 6 p. m. cu marșurile „Deșteaptă-te Române” și „La arme!”.

După serbarea prea bunul și patriotul d. consul *D. A. Mincu*, ca întotdeauna și de data aceasta, a ținut cu dinadinsul să se ție în discuție cu publicul, dând sfaturile cuvenite în ceea ce pe noi Aromânii ne doare și ne interesează.

În fine, reușita serbării de 10 Maiu a fost de minune, lăsând publicului aromănesc și fraților noștri rătăciți mai cu seama, cea mai bună impresie de ceea ce Tara mamă face pentru noi. Și această bună reușită se datorește în totul naționalistului nostru d. director *V. Diamandi*, care, ca întotdeauna, nu lasă a-i scăpa cea mai mică ocazie bună venită. De aceea noi Aromânii îi suntem foarte recunoscători cu toți și îi mulțumim din adâncul inimilor noastre, urându-i să trăiască ani mulți și fericiți, căci de oameni ca dânsul Aromânia are foarte mare nevoie.

Seara la orele 9 d. consul *D. A. Mincu* a avut bunăvoința, a invita la o serată corpul didactic, unde cu toții au petrecut în frățe până târziu domnind o vie animație, cu atât mai mult cu cât dispoziția dlui consul era mare, cu toate că dimineața d. consul primise felicitările corpului didactic, mulțumindu-le pentru munca ce depun ca să fie la înălțimea sacrificiilor făcute de Tara mamă.

C. R.

Tratatul ruso-române și presa italiană.

Ziarul italian „Idea Nazionale” neagă importanța succesului austro-german în Galiția. Totuși prevede că acest succes să poată pune pe gânduri atât pe bărbații de stat români cât și cercurile politice din București

...Chiar și nenorocul momentan al Rușilor în Galiția folosește dorințelor poporului român și vederilor oamenilor săi politici, căci acest succes al aliatului dela răsărit poate înlesni tratativele conduse de celelalte puteri aliate la Petrograd îndemnând pe Rusia să fie ceva mai conciliantă față de unele puncte cerute de România.

Ziarele oficioase cred că neînțelegerea între România și Rusia... nu ar fi așa de gravă, mai ales că... Rusia în urma presiunilor Italiei, Franței și Angliei ar fi dispusă să examineze cererile României cu un spirit amical...

...Ziarele oficioase adaogă că nu ar fi ino-

portun ca prietena noastră România să aprecieze mai bine pericolul ce poate reprezenta pentru interesele sale, aceste cereri, cari sunt poate cam excesive, pentru că nu numai de rezistența Serbiei și Rusiei e vorba, dar pericolul ar putea să se ivească printr'o schimbare neașteptată în politica dela Budapesta. — („Seara”.)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 11 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe teatrul rus: În Galiția sudorientală și în Bucovina, armatele aliate au continuat ofensiva eficace contra forțelor rusești, cari se mai găsesc încă spre sud dela Nistru. Trupele aparținând armatei lui Pflanzer-Baltin au alungat pe inamic spre nord dela Otynia din pozițiile ce deținea la Obertyn și Horodenska și înaintează spre Nistru, unde pe malul sudic Rușii se mai mențin încă. Imediat spre ost dela Cernăuți într'un singur punct, unde Rușii se mai mențin dealungul Prutulului, după o scurtă luptă trupele noastre au respins un atac inamic. De altfel la nord situația e neschimbată.

Pe teatrul italian: Alături și ieri am respins toate atacurile Italianilor date împotriva tuturor forturilor noastre. Un nou atac al lor, dat împotriva capului de pod dela Gorizia s'a prăbușit în focul trupelor de Landwehr din Dalmația. Aceeaș soartă a avut-o un atac inamic dat împotriva pozițiilor noastre spre nord dela Ronchita. Pe frontul Isonzo-ului duelul de artilerie e încă în curs. La frontiera Carintiei, ieri după amiază am respins un puternic atac inamic dat împotriva pozițiilor noastre dela Freikofel și un alt atac mai slab dat lângă lacul Wolay. În Tirol, atacul unei divizii italiene ce inundase pe la Cortina d'Ampezzo s'a prăbușit în pozițiile noastre de lângă Pentelstein. Aceste noi atacuri date împotriva noastră în această regiune, precum și luptele nocturne dela Landro s'au terminat cu retragerea inamicului. În celelalte sectoare dela frontiera Tirolului se dau continue dueluri de artilerie și neînsemnate lupte cari ne favorizează.

Berlin, 11 Iunie. Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Spre nordost dela înălțimea Loretto atacurile inamicului precum și repetatele atacuri date împotriva pozițiilor noastre spre nord și sud dela Neuville au eșuat. Lupta ce se dă piept la piept în tranșeele situate spre nord dela Eucrie e încă în curs. Ieri și azinoapte am respins atacurile inamice date spre sudost dela Helentherne și lângă Beaumont, numai lângă drumul Serre-Mailly Francezii au obținut neînsemnate succese. Ieri seară Francezii au încercat să recucerească tranșeele pe cari i le luasem în Champagne în ziua de 9 Iunie. Ei au atacat cu forțe mari și în front larg. Atacul inamic dat în sectorul spre nord dela punctele Beau Sejour și Ferme s'a prăbușit complet cu cele mai grave pierderi pentru inamic. Am înăbușit în germene repetitele tentative de atacuri nocturne ale inamicului.

Pe teatrul oriental: Dealungul cursului inferior al Dubisei, am respins mai multe atacuri rusești date spre nordvest dela Eiragola. În aceste lupte am capturat 300 prizonieri.

Pe teatrul sudoriental: Situația trupelor germane cari luptă în Galiția e neschimbată.

Budapesta, 11 Iunie. — Se comunică dela comandamentul flotei austro-ungare: În Marea Adriatică, un submarin austro-ungar a torpilat și scufundat submarinul italian „Medusa”. 1 ofițer și 4 marinari ai vasului au fost salvați și i-am capturat.

Rușii au bombardat un port turcesc.

Rotterdam. — Din Petrograd se anunță că flota rusească a bombardat în 7 Iunie portul dela Zunguldak (în Marea Neagră) și a distrus debarcaderul pentru cărbuni, iar două vapoare de transportat cărbuni le-a scufundat.

Ofensive la Ypern.

Stockholm. — „Dagblad” anunță din Paris că se fac mari pregătiri pentru închiderea graniței belgiano-olandeză. Tot din aceeaș sursă se mai anunță că Germanii pregătesc o mare ofensivă la Ypern.

5 milioane pentru material de războiu.

Berlin. — Consiliul național din Helveția a votat pe anul 1914 un credit de 4,981.045 franci pentru cumpărarea de material de războiu.

Regele Ferdinand la Radoslavoff.

Sofia. — Regele bulgar l-a vizitat ieri pe primul ministru Radoslavoff în locuința lui privată, rămânând la el peste o oră. Vizita aceasta e o dovadă că regele Ferdinand consimte deplin cu primul ministru Radoslavoff.

Reducerea comunicației trenurilor în Serbia.

Sofia. — Ziarul sârbesc „Odjek” scrie că pe liniile ferate Prahovo—Zaie cear și Prasin—Zaie cear comunicația trenurilor pentru particulari a încetat de trei zile.

I-am respins pe Italiani la Gorița.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: La Isonzo am respins atacul mai nou întreprins de Italiani împotriva pozițiilor noastre ce se găsec spre nordvest dela Gorița. 100 de morți au rămas în fața tranșeele noastre, Italianii s'au retras în mare disordine așa că am cules după ei 80 puști aruncate și 15 mii cartușe. Se constată că în învălmășală trupele italiene se împușcau una pe alta.

De asemenea am respins și un atac întreprins împotriva noastră la Roucy.

La frontierele Carintiei Italianii au atacat cu mari forțe Freikofel. Am respins atacurile, precum și atacul întreprins împotriva noastră lângă lacul Wolay.

O brigadă italiană a încercat să înainteze în direcția Cortina d'Ampezzo, dar am respins-o în regiunea dela Peltesten. Brigada italiană a încercat din nou să ne atace, până când în sfârșit am silit-o să se retragă.

La granița apuseană a Tirolului sudic au avut loc pe alocurea lupte de artilerie și hărțuiri.

Nouii înrolări în Canada.

Rotterdam. — În Canada se fac noui înrolări. Ministrul de războiu al Canadei a făcut cunoscut că vor trimite în Anglia o nouă armată expediționară de 35 mii oameni. Canada a trimis până acum 150 mii de soldați în Anglia.

Acțiunea flotei italiene în apele albaneze.

Lugano. — „Giornale d'Italia” anunță: În portul dela Giovanni di Medua stăteau 32 vapoare încărcate cu porumb destinat pentru Muntenegru. Din cauza atitudinii ostile a Albanezilor, vapoarele nu puteau pleca, ba de câteva zile Albanezii au început să prădeze chiar și vapoarele. Flotila de torpiloare italiană aparând în port a răspuns însă la aceasta cu bombardarea țărmlului, distrugând farul, capturând pe păzitorul farului reușindu-i să prinză chiar și jefuitori. Pentru restituirea porumbului furat flota a dat Albanezilor un termen de 12 ore și după acest termen a remorcat vapoarele muntenegre până la Boiana.

Protest împotriva blocării țărmlului albanez.

Viena. — Guvernul ces. și reg. a adresat o notă guvernelor statelor străine, în care le comunică, că guvernul italian a declarat că blochează țărmlul albanez, această blocare însă e incompatibilă cu cerințele dreptului internațional și astfel trebuie privită de fără valoare. Guvernul italian calcă dealcum drepturile unui stat, a cărui suveranitate și neutralitate a fost expresiv recunoscută, ba chiar garantată la conferința ambasadorilor, ținută în 1913 în Londra. Guvernul ces și reg. își anunță protestarea sa categorică împotriva blocării.

Tripla înțelegere a dat ultimul Românii?

Berlin. — „Magdeburg. Zeitung”, în numărul său de seara din 9 c. a publicat o știre după „Agenția Havas” care spune, că puterile triplei înțelegeri au prezintat României un ultimatum, care ar fi expirat joi seara.

„Vossische Zeitung”, comentând această știre scrie: „Impotriva știrii Agenției Havas în forma care a fost dată această știre se ridică mari nedumeriri. Un ultimatum, având înțelesul unei amenințări cu forța, desigur nu vor fi prezentat puterile triplei înțelegeri, căci e imposibil ca ele să se gândească să chiteze un răspuns

negativ
război
ele nu
brutele
peste
vâr, si
că tri
nia au
un vâs
la ace
politic
hotărâ
respec
clus, c
și o m
direcți
anunța
„Be
Agenți
produc
probab
păneș
Român
trat în
ve nul
aliat
aibă d
Cine u
triplei
grabă
ca să
vernul
siunile,

Zür
tegra
pins la
Serbia
multe p

Vier
Aviator
poziții
cen. Ma
pra obi

Par
tuai i
fost aju
țios ca
trehni
Bulgari

Par
can ac
prin ca
ționaliș
Caranz
ducător
zile dat
și trenu
raza.
nord.

Buc
zitat pe
stru de

Rott
a făcut
plicat d
Italiei,
parte a
Uniunea
800 000
și acest
nordice
fiind în
lienii, c
obligam
product
deodată

negativ din partea României, cu o declarație de războiu; prin o procedură bruscă de acest fel ele numai ar împinge România de-a dreptul în brațele puterilor centrale. Dacă știrea aceasta peste tot conține un cât de mic sămbure de adevăr, starea faptică de sigur se reduce la aceea, că tripla-înțelegere a cărei tratative cu România au ajuns la un punct mort, insistă pentru un răspuns hotărât al guvernului român, relativ la aceea că oare acesta ține și mai departe la politica de neutralitate sau are de gând să se hotărăscă să intre în războiu de partea triplei respective împătritei antante. Natural, nu e exclus, că o astfel de întrebare cu termen conține și o mică amenințare cu strada. Semnalul în direcția aceasta dealcum presa după cum am anunțat, l-a și dat în zilele din urmă.

„Berliner Tageblatt” scrie privitor la știrea Agenției Havas: „Un ziar din Magdeburg reproduce o știre din sursă franceză. Această știre probabil e inventată. Mai cu seamă în Italia stăpânește indubitabil o mare depresiune, pentru că România încă n'a urmat pilda Italiei și nu a intrat în rândul statelor beligerante, dar nici guvernul italian și nici un altul dintre guvernele aliate nu pare să fi făcut o propunere, care să aibă de țintă trimiterca unui ultimatum României. Cine urmărește cu atenție presa din statele triplei înțelegeri, va observa că în fond mai de grabă există o înclinare sau cel puțin o dorință, ca să exerseze presiune asupra Rusiei, ca guvernul rusesc să fie înduplecat să facă concesionile, pe cari le cere România.

Cuceriri sârbești în Albania.

Zürich. — „Corriere della Sera” publică o telegramă din Niș, care spune, că Sârbii au respins la Dibra trupele albaneze ce înaintau spre Serbia și au ocupat la frontierele albaneze mai multe puncte de importanță strategică.

Bombardarea pozițiilor munteneștine.

Viena. — „Neues Wiener Journal” scrie: Aviatorii noștri au bombardat în zilele trecute pozițiile munteneștine de pe muntele Lovcen. Mai multe bombe au fost aruncate și asupra obiectelor militare din Antivari.

Rusia strămtorată.

Paris. — Ziarul „Guerre sociale” zice că situația Rusilor este astfel, că niciodată n'ar fi fost ajutorul României și al Bulgariei mai prețios ca în acest moment. Tripla-înțelegere ar trebui să promită tot ce dorește România și Bulgaria, până ce Rușii mai țin Lembergul.

Războiul civil în Mexico.

Paris. — „Temps” anunță: Ministrul mexican acreditat în Paris a primit un cablogram prin care i se aduce la cunoștință că constituționaliștii, cari stau sub conducerea generalului Caranza i-a înfrânt pe reacționari, a căror conducător a fost generalul Vila, într-o luptă de 5 zile dată la Leon. Intreg materialul de artilerie și trenul armatei lui Vila a fost capturat de Caranza. Reacționarii s'au retras în Mexico de nord.

Prințul Carol la d. Brătianu.

București. — A. S. R. principele Carol a vizitat pe d. I. C. Brătianu prim ministru și ministru de război.

Înțelegerea Statelor-Unite cu Italia.

Rotterdam. — În America și țările neutrale a făcut mare senzație un articol mai recent publicat de „New-York-Times” despre războiul Italiei. „New-York-Times” ocupându-se cu această chestie care interesează în primul rând Uniunea, constată că în Statele-Unite trăiesc 800 000 de Italieni obligați de serviciul de arme și aceștia se ocupă mai cu seamă în ținuturile nordice cu agricultura. Lucrătorii de pământ fiind în Statele-Unite cea mai mare parte Italieni, e evident, că dacă aceștia vor satisface obligamentului lor militar și se întorc în Italia, producția de câmp a Statelor-Unite va ajunge deodată într-o criză gravă. Pentru evitarea ace-

stui rău — scrie „New-York-Times” din sursă informată — s'au pornit tratative între Italia și Statele-Unite, cari cu toată probabilitatea va duce la o înțelegere. Numitul ziar american pretinde a ști, că baza acestei înțelegeri va fi, că numai acei Italieni vor părăsi America, cari se vor anunța de bună voie pentru serviciul militar, iar majoritatea mare, va rămâne în America și astfel se va evita paralizarea subită a vieții economice.

D. I. Lahovary în audiență la rege.

București. — D. I. Lahovary a fost primit în audiență de rege. Deocamdată nu s'a luat nici o hotărâre asupra crizei conservatoare, până nu se va cunoaște rezultatul audienței dlui Lahovary.

Lungirea serviciului militar al glotașilor în Olanda.

Haga. — Camera olandeză luând în desbatere proiectul despre întregirea legii privitoare la gloate, deputatul social-democrat Toelstru a luat atitudine contra desbaterii de urgență a acestui proiect spunând între altele: Dacă acest proiect va fi desbătut într-o dispoziție de panică, va servi de folos numai acelora, cari doresc ca Olanda să intre în războiu, cât mai în grabă. Această procedură trebuie însă reprobata, deoarece ea provoacă și răspândește în popor neliniște și o dispoziție de războiu.

Schimb de telegrame între d. Poincaré și țarul Rusiei în chestia României.

Haga. — De două zile un viu schimb de telegrame are loc între d. Poincaré și țarul Rusiei. Se crede, că d. Poincaré vrea să înduplece pe țarul să facă marile concesii pe seama României.

Misiunea principelui Trubețkoj.

București. — Din Niș se anunță: După o telegramă din Petrograd ambasadorul Rusiei la Niș, principele Trubețkoj, care a fost cu o misiune importantă la țar și guvernul rusesc, a plecat din Petrograd și acum e în drum spre Niș.

INFORMAȚIUNI

Arad, 12 Iunie 1915.

Membrii Academiei Române la mormântul regelui Carol. Aflăm din București, că membrii Academiei Române au hotărât să facă un pelerinaj la Curtea de Argeș, cu scopul de a depune o coroană pe mormântul neuitatului mare rege Carol I. Ministerul lucrărilor publice a pus la dispoziția savanților un tren special.

Criza conservatoare din România. Ziarul „Moldova”, organul dlui Carp, crede a ști, că d. Alex. Maghiloman va trimite în curând un apel către toți membrii partidului conservator arătând cauzele cari au provocat disidența dlor I. Lahovary—Filipescu și cerând unirea tuturor în vederea grelelor împrejurări prin cari trece România.

Nu se va înființa „Liga basarabeana”. Ziarul „Mișcarea” din Iași, organul dlui Const. Stere publică următorul comunicat:

„Suntem în măsură de a desminti informațiunea ce s'a publicat în unele ziare, cu privire la înființarea unei „Ligi basarabene” din care ar face parte și d. C. Stere și care ar fi pusă sub conducerea dsale. Informațiunea este în totul inexactă.”

CATASTROFĂ DE TREN PE LINIA FILIAȘI-TG-JIU. Se anunță din Craiova: Un groaznic accident de cale ferată s'a întâmplat Marți noaptea pe linia Filiași-Tg.-Jiu, în următoarele împrejurări:

Trenul de persoane plecat din T.-Jiu la orele 7 și 45 minute, în apropiere de gara Bibești a deralat. Mașina trenului a intrat în pământ până la cazan, iar vagonul de poștă și un alt vagon de clasa III au fost sfărâmate. Alte trei vagoane tot de clasa III s'au răsturnat. Restul vagoanelor de clasa I și a II-a au rămas pe linie.

În această catastrofă și-au găsit moartea mecanicul Dumitru Popescu, care conducea trenul și un soldat dela manutanța armatei din localitate.

Din cauza sfărâmării vagoanelor au fost răniți Ion Cotlu conductorul trenului, Ion Frânaru, Grigorie Ti-

mișanu, sergentul Diaconescu Nicolae din reg. I de artilerie, soldații Ghimic Gheorghe și Codită Ion din batalionul I de vânători, soldatul Berendoiu Aurel din reg. I de călărași, caporalul Crăciun Ion din batalionul I de pioneri și caporalul Cătănoiu Dumitru din regimentul 21 de artilerie. Răniții au fost transportați în localitate și internați în spital.

Cele trei vagoane de clasa treia, cari au fost răsturnate erau pline de militari, parte din ei concentrați, iar restul se reîntorceau din concediu.

Un vagon ce venea imediat după vagoanele răsturnate, era ocupat de elevii liceului Carol, și cari se reîntorceau din excursia întreprinsă pe valea Jiului sub conducerea dlor profesori Fortunescu și Mețulescu.

Asupra cauzelor acestei deraieri sunt două versiuni. Din sursă oficială se afirmă, că deraierea se datorăște luștelor trenului, care a deplasat linia slăbită din cauza ploilor. Călătorii susțin că ar fi fost demontate șuruburile dela șine.

Giolitti bolnav. Ziarul italian „Stampa” scrie: Giolitti e foarte greu bolnav și starea lui e foarte critică, ivindu-se alaltăieri o slăbiciune de inimă.

Relațiunile comerciale ruso-române. Ziarele rusești anunță, că ministrul comerțului rus a adresat o circulară consulilor ruși din România, punându-le în vedere să favorizeze cât mai mult relațiunile comerciale ruso-române.

D. Venizelos la Lemnos. Agenția ateniană anunță, că d. Venizelos a plecat la Lemnos, la cartierul comandai armatelor aliate care operează contra Dadanelor.

Măsuri italiene pentru Tripolitania. „Tägliche Rundschau” află din Haga: „Imparcial” află, că un vas de războiu italian însoțit de opt canoniere și un torpilor cuirasat au sosit la Tripolis. Toate trupele italiene din lăuntru țării sunt concentrate la Tripolis.

Pâinea de bumbac. Cetim în „Bulletin de la Chambre de Commerce Franco-Bresilienae en France:”

Americanii, cari nu vor să rămână cu nici un preț în urmă cu spiritul de invențiune au descoperit de curând pâinea de bumbac. Indienii „Pueblos” întrebuntau de mult făina grăunțelor de bumbac, pentru un scop analog, fapt care nu a împiedecat însă ca această idee să nu intre decât în ultimul timp în domeniul alimentațiunei raționale sau cel puțin experimentale.

D. G. Fraps, din Texas, a fabricat deci pâine cu făină extrasă din grăunțele de bumbac, și i-a studiat apoi valoarea culinară și igienică. Rezultatele exeprienței au fost convingătoare, pâinea aceasta este atât de bogată în proteine și în grăsimi, încât ar putea înlocui o cantitate aproximativ dublă de carne. Într'adevăr, 85—100 grame de făină de bumbac, introduse în alimentația cotidiană, ar permite — după calculele experimentatorului — să suprima cu desăvârșire rațiunea carnată. Pentru a obține o pâine mai savuroasă, mijlocul cel mai bun este de a amesteca trei sferturi de această făină cu un sfert de făină de grâu.

Făina de bumbac are însă și un neajuns; adeseori ea este toxică: Acest grav defect, de care sunt responsabili pirofostații, se prezintă în mod foarte neregulat. Ori, nu s'a putut stabili până acum dacă această variabilitate depinde de terenul de cultură sau de însuși grăunțele. Așa că ar urma, pentru ca să ne punem la adăpost de orice primejdie, să analizăm din punct de vedere chimic și biologic fiecare cantitate de făină destinată alimentației. Acest detaliu complică în mod simțitor fabricarea acestor pâini, cari însă în caz de foamete, ar putea aduce servicii neprețuite.

x In sanatoriu „Sanitas” din Versecz cu 1 Maiu st. n. a. c. s'a început al treilea sezon de cură. Rezultatele de cură din cei doi ani trecuți au fost foarte favorabile.

Sanatoriu stă sub conducerea domnului medic diriginte Dr. L. Méhes. În institut se aplică factorii curativi fizici cunoscuți sub denumirea de cură fizico-dietetică sistemul Dr. Lahmann. Institutul este înzestrat cu aparatele cele mai moderne de cură.

Cura se folosește la boalele cronice și este indicată mai ales: la boalele sistemului nervos, ale căilor respiratorii, ale cordului, ale organelor digestiunei, la tot felul de boale femești, la boalele de rinichi, ale beșicei, prostatei și la urmările lor, la boalele constituționale, ale or-

ganelor motorice, la reumatism, dieteză urică și la boalele climatice. Copii slabi și săraci de sânge (anemici) prin cura aceasta se reculeg admirabil. Sanatorul se află la poalele dealurilor în mijlocul unui parc mare și frumos. Are încăperi confortabile și întreținerea e de rangul prim pe lângă prețuri moderate.

Prospecte în limba română se trimit la dorință prin direcțiune. (Sa 1997).

Ultima oră.

REOCUPAREA ZALESZCYKULUI.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Trupele generalului Pflanzer Baltin continuând să înainteze au ocupat ieri Zaleszcyk, oraș lângă Nistru.

RUSIA SE ARATĂ MAI CONCILIANTĂ FATĂ DE ROMÂNIA ȘI BULGARIA.

Sofia. — „Utro” scrie: Rusia de când armata ei a fost bătută se arată mai conciliantă față de pretențiunile româno-bulgare.

OFENSIVĂ GENERALĂ CONTRA DARDANELELOR.

Sofia. — *In Dardanele e liniște de vre-o opt zile. Flota aliată nu poate să se apropie de țărni din pricina submarinelor germane. Se fac febrile pregătiri pentru o luptă decisivă. Aliații aduc zilnic întăriri și debarcă trupe la Gallipoli.*

NOUĂ MIȘCARE ÎN DIPLOMATIA BULGARĂ.

Sofia. — *In curând se va face o nouă mișcare în diplomația bulgară. In această mișcare va intra și d. Radeff, ministrul Bulgariei la București, care urmează a trece în alt post.*

Kenjō Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare) (26)

În clipa aceasta sună un clopot și călătorii încep să intre în gară. Homa zise vicontesei:

- Mamă, să mergem; a sosit trenul.
- Chijiwa le întovărăși spre vagon:
- Este bolnavă rău?
- Da, este bolnavă de plămâni.
- Ce are?
- Ce are? Tuberculoză... a vărsat mult sânge și acum este la Zuschi în cură. Azi ne ducem să o vedem.

Pe urmă, mulțumind de tovărășie, salută pe Chijiwa, și zise:

— Ne vom întoarce în curând și sper să vă văd în casa mea.

Uitându-se după vicontesa, care se urca într'un vagon de clasa întâi, Chijiwa nu-și ascunde surâsul de răsunare, care îi juca pe buze.

■

Când doctorul a văzut că boala de care suferea Nami se agravează, a făcut tot posibilul să o caute, fără să alarmeze pe cei din familie; dar cu toate eforturile lui, boala Namei mergea tot mai rău și la începutul lui Martie, biata Nami fusese condamnată de a fi victima tuberculozei.

Chiar și soacra sa, cu toate că era preocupată numai de reumatismele ei și râdea de indispozițiile tinerilor, nevoind să auză de o schimbare de aer, se turbură grozav când a văzut că Nami a făcut sânge. Dânsa, auzise vorbindu-se de boala aceasta că ar fi contagioasă, și-i era teamă de urmările ce le-ar avea, de aceea, ascultă numai de ce spunea doctorul de a duce pe Nami, împreună cu o infirmieră în vila Kataoka, la Zuschi.

La începutul boalei, Nami se impresionase rău. I se părea că este singură, într'un loc pustiu, impresurată de nori negri, înfricoșători. Dar când văzu că împrejurul ei începe să tunde, să fulgere, să urle vântul și să plouă torențial, atunci își propuse să fugă din mijlocul tempestii aceleia și să se forțeze să scape.

Și totuși, ce teribil și ce viu îi era încă în minte, cel dintâi acces al boalei!

Era în ziua de 2 Martie. Nami se simțea mai bine și așeza în grupuri simbolice fel de fel de flori... o plăcere nevinovată, pe care de multă vreme nu o gustase. Rugase pe bărbatul său, care din întâmplare era acasă, să-i dea florile. Erau pe verandă și dânsa culegea florile unei ramuri de prun.

Deodată simți o durere vie în piept; corpul i se lăsa pe spate, dete un țipăt și dintre buzele strânse într'o contractie dureroasă, îi năvăli un val de sânge. Sosise momentul teribil pe care-l aștepta cu atâta frică, sosise deșteptând în mintea ei o viziune oribilă: un mormânt depărtat, văzut printr'un val des...

Ah! moartea!

Pe când Nami era copila îndurerată, viața nu-i apărea veselă și ideea morții nu o neliniștea; dar azi, dânsa cunoscuse fericirea și își dădea seama că viața, în comparație cu moartea, este dulce și prețuită. Gândul acesta era dureros, era nespus de trist. Și îndată ce și-a dat seama de soarta care o aștepta, își propuse să lupte, să lupte din toate puterile, ca să învingă răul. Își făcu curaj, se căzni să se îmbarbăteze. Făcu toate ce i le spuse doctorul, care se arătă foarte mulțumit de bolnava sa, așa de supusă.

Takeo, în timpul acela era în stația navală Yokusuka, lângă Zuschi, și venea deseori să o vadă, profițând de toate ceasurile libere ce avea. Tatăl său îi scria des, iar mătușa-sa, și Chizu, veneau mereu să o viziteze. Iar bătrâna Iku, pe care o depărtase din casă vara trecută, o îngrijea acum cu atâta drag, încât Nami, în localitatea aceea minunată, uitând de tristetea boalei sale, se simțea ca în rai. În afară de aceasta, în vilă mai era un servitor bătrân, care o iubea și care făcea tot posibilul ca stăpâna sa să fie mulțumită.

Nami lăsase orașul friguros, și venise pe plaja aceasta caldă și plină de soare. În lumina caldă ce se revârșea peste natura fecundă și în atmosfera și mai caldă de simpatii omenești cari o încunjurau, Nami simțea că respiră mai bine, și în curând sângele se opri, iar tusea se rări. Doctorul, care venea deseori dela Tokyo era mulțumit văzând că boala nu merge înainte; ba chiar dădea speranțe de vindecare.

Ziua de întâi Aprilie murea încet. În capitală nu înfloriseră încă cireșii, dar aici la Zuschi, pe dealuri, cireșii sălbatici începuseră să înflorească și peste verdele palid al foilor, se zăreau ici-colo pete albe.

Azi însă, natura părea tristă. De dimineață cădea într'una o ploaie deasă. Dealurile și marea se confundau într'o culoare cenușie. Ziua părea că n'o să se mai sfârșească... spre seară ploaia începu să cază mai deasă și se porni un vânt care sguđuia urlând ușile și pereții de hârtie, pe când sgomotul valurilor părea galopul a mii de cai sălbatici. Casele pescarilor își închiseseră ușile, și nici o lumină nu se vedea în ele... părea totul pustiu.

Takeo sosise la vila Kataoka, după o lungă întârziere. Îl așteptau de cu ziua, dar din cauza serviciului, nu a putut să plece decât seara și a ajuns în vilă, cu toată tempesta din noaptea aceea.

Își chimbăse hainele, și după masă, stătea cetind o scrisoare.

În fața lui Nami lucra o broderie. Deseori mâna cu acul i se oprea, și atunci surâdea soțului ei sau asculta sgomotul furtunei. În păr avea o ramură de cireș înflorit. Pe masă, între cei doi soți, era o lampă care umplea odaia de o lumină roșie, liniștită. Într'un vas, lângă lampă, o altă ramură de cireș își scutura florile, ca fulgi de zăpadă... poate că albele flori se mai gândeau încă la splendoarea primăverii, pe care o gustau de dimineață, pe deal. Vântul suiera peste valuri iar ploaia cădea neconținut.

(Va urma).

Redactor responsabil: Constantin Savu

AVIZ.

Rugăm cu stăruință pe acei stimati abonați, a căror abonament le-a expirat, să binevoiască a și-l înnoi fără întârziere, căci în cazul contrar expediarea ziarului li se va sista.

Administrația.

AVIZ.

Intr'un oraș din Transilvania cu un raion foarte bun este o farmacie cu drept personal de vânzare. A se adresa la administrația ziarului sub »Farmacie«.

„Aurora”

instituit de credit și economii, societate pe acții, Nagybánya.

Concurs.

Institutul de credit și economii „Aurora” societate pe acții în Baiamare (Nagybánya) publică concurs pentru ocuparea postului de contabil și de practicant cu termen de 22 Iunie a. c. st. n.

Beneficiile contabilului sunt anual:

- a) Cor. 2000.— salar începător,
- b) Cor. 400.— bani de cuartir,
- c) Cor. 240.— adaus de scumpete și
- d) tantiemă statutară.

Practicantul primește anual Cor. 1080.— salar.

Reflectanții au a documenta, că au absolvit o școală comercială cu maturitate, că posedă afară de limba română, și cea germană eventual și cea maghiară în scris și vorbire.

Pentru postul de contabil se recere documentarea praxeii de până acuma și capacitatea perfectă de a compune bilanțe.

Concurenții au a nota în concurs când pot ocupa postul la care reflectează în caz că vor fi aleși.

Baiamare, la 28 Mai 1915.

A 2441—3

Direcțiunea.

Anunț.

IN FARMACIA mea din Gyulafehervár află aplicare momentană un magister sau un coleg fără diplomă. Salar 220—260 cor. Condițiuni favorabile.

VIRGIL VLAD,
farmacist.

La Librăria Concordia Arad, se află de vânzare propise (corecte) pentru examene. Suta bucati costă Cor. 1-20. Pentru portoc să se adauge 30 fileri, recomandat 55 fileri.

Caut econoamă

inteligentă, serioasă, pentru conducerea economiei casnice, să știe fierbe foarte bine. Oferta cu fotografie. (Un singur băiat nu formează piedecă).

VIORA Dr. CIORDAȘ
Com. Bihor. (Beiuș) Belényes

YINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb	—	—	—	84	72
Rizling	—	—	—	86	74
Roșu de Miuș	—	—	—	160	120
Carbenet	—	—	—	140	—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.

Vin alb	—	—	—	68	58
Rizling	—	—	—	70	60
Șiller	—	—	—	74	64

Rachuri.

Rachiu de treve	—	—	—	220	—
Rachiu de treve specialitate	—	—	—	260	—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

SALON -cremă 1 cor. 30 fil.
-pudră 1 „ 30 „
-săpun 1 „ —
-manicūr 65 fil.

Comandele din provincie se expediază zilnic în mod prompt. ::

Farmacia la „**Sf. Francisc**“
Budapesta, bulevardul Ūitōi nrul 56.
(E. 912)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ga 2270)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1914.		1915.	
17 Mai		9 Mai	16 Mai
212 074 853	155 432 853	255 973 746	258 040 752
881 771	—	677 734	654 648
191 480 767	—	223 937 888	224 097 037
44 338 077	56 642 000	50 147 173	50 301 387
11 924 059	—	11 273 958	11 273 958
11 997 16.	—	171 138 495	173 638 495
16 825 877	—	11 493 075	11 493 075
4 042 281	—	16 476 677	16 476 677
6 698 397	—	3 965 281	3 965 281
1 069 410	—	6 733 709	6 733 709
1 460 731	—	1 107 106	1 107 106
122 074 967	—	1 189 841	1 360 837
127 997 306	—	130 093 666	130 411 916
19 859 209	—	200 000 000	200 000 000
23 049 097	—	163 113 323	162 910 323
4 243 635	—	21 782 054	21 649 575
800 017 593	—	22 206 124	22 283 602
12 000 000	—	30 460 555	31 087 250
37 110 474	—	1321 770 406	1327 485 628
5 391 318	—	12 000 000	12 000 000
426 480 820	—	39 714 199	39 714 199
4 533 998	—	5 768 306	5 768 306
7 422 000	—	628 336 745	633 144 655
250 072 267	—	6 068 534	6 383 622
56 956 716	—	68 957 352	68 554 600
800 017 593	—	493 206 988	493 322 239
—	—	67 718 281	68 598 007
—	—	1321 770 406	1327 485 628

PASIV

Capital
Fond de rezervă
Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor
Bilete de bancă în circulațiune
Dobânzi și beneficii diverse
Conturi curente și recipise la vedere
Efecte și alte valori de restituit
Conturi diverse

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curătesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălărilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

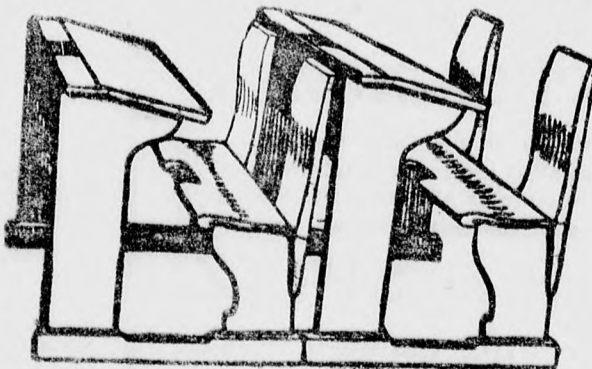
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON: 994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON: 994.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de șeeale și biserici. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Cervin 9.

Telefon 24.

RENUMITELE

GHETE TURULCONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL“

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900 000 perechi.
1200 muncitori și impiegati.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrásy nr. 13.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct igienic pen-
tru curățirea și in-
frumusețarea ple-
lel.Înlătură petele
galbene, bucele pri-
cinite de infier-
bințel, sgrăbunțe
și alte necurătenii
de piele. Crema
această zluă se
poate folosi mai
cu succes.

1 teglă 1 cor.

„IANER“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la ba-
luri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețitu-
rile și e cu totul nestrăcioasă în culorile: roza, albă
și cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER“ săpun. 1 bucată 60 fleri.

„IANER“ pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.

„IANER“ apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși
gingell bureteși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă
cor. 1.60, jumătate de sticlă 80 fleri.„IANER“ esență pentru păr. Excelentă pentru înlătur-
rea mătrelei și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 ce
30 fleri.„IANER“ pomadă pentru creșterea părului. — 1 tegl.
2 coroane.„IANER“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru,
brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita co-
lorii e eschisă. La comanda să se noteze că părul încă
runțit în ce culoare să se vâpsească negru, brunet). U.
carton 4 coroane.„IANER“ apă care face părul blond. Pentru a văpsi în
timp scurt, în băl, auriu, părul blond roșu, chiar și bru-
net ori negru. 1 sticlă 4 coroană.Discretă și zilnică expedite cu posta. — Telefon 476.
Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele
lui RUDOLF IANER“ leșite din farmacia sa ca valor
se pot căpăta laFarmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui
Rudolf Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fő-ut 72.

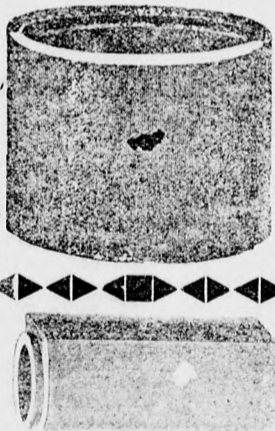
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai
mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușu-
rință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latare fiind astfel scu-
tite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de
dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea
superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de
sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un
clopot de 431 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre fa-
cerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor
vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

(ZI 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA Intreprindere pentru zidiri și fa-
brică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșeț), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. publică că ținem permanent în
depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru
soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200
până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri
dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlaie pentru
porei și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt
și beton, bazine de beton de fer în toate mărimele, iesle
din beton de fer, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din
ciment sau fer luerat artistic, canalizări, poduri și filtre
precum și totfelul de lucrări în branșa de ciment și asphalt.La cerere în persoană sau scris, stăm cu
plăcere la dispoziție cu oferte.**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserică și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută**RUHR és SPITZ**

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Rn 1929-69).

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe
expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.**500 cor.**

plătesc aceleia care după întrebuintarea

apei de dinți BARTILLAS

— o sticlă 80 fil. — mai are durere

: de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

L. PLAN

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară
pronunțat **Apă de dinți Bartilla**; pentru denunțările falsificați-
lor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta
această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

Tiparul tipografiei „Concordia“ societate pe acți în Arad. — Editor-responsabil: LAURENTIU LUCA.